Otázka: Demokracie

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): maruska-b@email.cz

Demokracie

= forma politického zřízení, která umožňuje všem plnoprávným občanům účast na správě a řízení státu, je založena na principu podřízení menšiny většině a uznání svobody a rovnosti občanů

– politická rozhodnutí vychází z vůle většiny → při rozhodování menšina většině, aniž by se musela vzdát svých práv a svobod

– slovo odvozeno od řečtiny **démos** (=lid) a **kratos** (=vláda)

– zrodila se v řeckých městských státech v 6.-4. stol. př.n.l.

– v demokracii se vždy klade důraz na zachování moci v rukou

– v dnešní době je obecně považována za nejméně špatný model

T.G.Masaryk

– hlavní český představitel demokracie

– řekl: Demokracie má své chyby, protože občané mají své chyby.

– často se zabýval diskuzí

Principy demokracie:

- princip suverenity lidu – nejvyšším držitelem veškeré moci ve státě je lid
- volby – konají se pravidelně
- dělba práce – moc ve státě je rozdělena na 3 oddělené složky: zákonodárná, výkonná, soudní
- respektování základních lidských práv a svobod – každý člověk je svobodný
- dodržování právního řádu – všichni občané musí dodržovat zákony
- cílem státní moci je, že slouží všem občanům – stát má chránit právo občanů
- právo na soukromé vlastnictví a podnikání
- ochrana a sociálně-ekonomické zajištění občanů v nouzi
- decentralizace státní správy – obec, kraj, samosprávy, stát
- pluralita politických subjektů – existuje hodně stran a lidé si samy volí
- svoboda médií

– protikladem demokracie jsou **nedemokratický diktátorské režimy**

– nejvyšší formou diktátorského systému jsou **totalitní politické systémy**

– totalitní politické systémy se objevují až v 20. stol.

(např. Sovětský Svaz za Stalinovy vlády a nacistický systém v Německu)

Hlavní formy demokratické kontroly státní moci:

- **přímá demokracie**

– lidé se přímo účastní politiky, volí sami,…

– formou přímé demokracie je třeba referendum

(u nás např. referendum, jestli se připojíme)

- **nepřímá demokracie (zastupitelská)**

– lidé volí prostřednictvím zástupců a orgánů (parlamentu,...)

– forma volby

– nepřímá zachovává všechny podstatné znaky vlády lidu:

1. **rovnost**
2. **pluralita** – existuje možnost volby mezi různými politickými subjekty
3. **dočasnost** – moc je zvoleným zástupcům svěřena dočasně
4. **kontrola** – moc je pod kontrolou opozice v parlamentu a kontrolních orgánů
5. **většinový princip** – platí to, že rozhodne většina

– zastupitelská demokracie je **liberální =** garantuje každému občanu (bez rozdílu) dodržování nezadatelných lidských, občanských a politických práv a svobod

Historie

– 1. demokracie v Antice (hlavně v Athénách)

– po obsazení řeckých států Římem – demokracie státního zřízení na 2 tisíciletí zaniká

– 2.pol. 18. stol. – vzniká demokracie v S.S.Amerických

– **v 19. stol.** – v Evropě

– **na začátku 20. stol.** – rozšiřuje se více na základě dnešní demokracie

– **mezi 2 světovými válkami** – demokracie selhává, ale před **2. světovou válkou** už náš Československý stát patřil mezi nejvyspělejšími demokraciemi